

הַלְבוּת יוֹם טוֹב סִימָן תְּקוּד

קלד באר הגולה

כ תשובת הרשב"א
וכמו שפירש הבית
יסקו ל סימון דרב
שבת מ"ה מ רבדים
בפסוק ד נ משנה
ביצה ל"ב וקפוד
רש"י ס שם במשנה
ע שם וקפוד יהודה
ד וכתב רבי חיא, טור בשם הר"ף ורבדים בפרק ד

ביום טוב שני (לב) אחר מנחה, ואין בזה משום מכין לחל, *שְׁהַי בְּהַדְלָקְתוּ (לג) יש מצוה (לד) לאותה (יג) [יג] שְׁעָה. (לה) וְלִתְמַנְן (יד) הפתילות והעששיות ביום טוב אחר מנחה, אם רוצה להדליקו ביום טוב, ומתן, ואם לאו אסור: ו' לאין בנותנין (לו) גר על-גבי (טו) אילן מערבי-יום טוב, ה'חִישִׁינָן שְׁמָא יבוא להשתמש באילן: ז' לאין פותחין גר של חרס, דהינו בעודו רך, כמו ביצים של יוצר, למען אותו ביד לעשות לו בית-קבול, מפני שהוא (לז) עושה כלי: ח (לה) *איין חותכין (לט) הפתילה לשנים, אלא-אם-כן על-ידי עשנותו שני

שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

[יג] שְׁעָה. עכ"ט ובהג"ה שם. וכתב"י צווח כרוקאן וזכה דברי המגיה וקמב: אי אלשר חילי אבשלינה, ובשורות"י ג"כ סימן לג כתב בפסל מנהג זה במקומו, ע"ש, ואעפ"כ רוב המקומות מחזיקים במנהגם. וא"י המשך להשיגה על הנרות הדולקות שלא תהא אינה תפלה ח"ו, ואמר לו השמש בעיות"י שלעת הערב ביה"כ ודליק נרות על הפתורה שבכה"כ וביה"כ הוא עושה כן מעצמו, ואף שגם זה אסור מבאר בסימן שו, מ"מ בין שהוא צורך מצוה קצת תקלו בה, וצ"ל בא"י סימן שו בשם קצור שלי"ה, והיא דאפשר לבטלו מנהג ולעשות ע"ד ויתר מכשר לה להחמיר גם בנה. וצ"ל בשם יצ"ק סימן טו שלמד זכות על מנהג המקומות שא"י משך לקל השנה לכותב הנרות בבחי' בשבת וי"ט, אף אין נכון לכותב הנרות בליל-שבת ולחזר להדליקו מקטרת השבת, ע"ש:

ואף לפי מה שכתבו דבבית ישראל: אכל מהני קצין, הוא הטעם משום חשד כמבאר שם, ובשל רבים ליבא חשדא, וזה ברור שם בפוסקים: ועוד פשה פוסקים, ה"ר"ו וישיבתו, ומתירין גם בנר קצין וכאי לטמך עליהם במקום מנהג ונכטה פוסקים ומתירין אפלו בחד שבות במקום מצוה, א"כ יש להם על מה שיסמכו, ומנהגן של ישראל תורה היא: ועל הנהג זה יש לסמוך ג"כ על מה שנהגין שביום-כפור מדליק הא"י נרות בבכה"כ קדם תפלת עזילה ומתפלליק לאורם, דלקאוה אין לנו ראייה להחמיר, אבל ע"פ דברים האלה יש סמך וסעד גמור להחמיר, כנלע"ד ללמוד זכות על מנהגן של ישראל: (ד) הפתילות. ג"ל דאפלו להעמיד נרות של שעה לצורך הלילה אסור, ע"ן סימן תקנ, מ"א: (טו) אילן. ולמשה מלששה פסחים מתר, ע"ן סימן שלו ס"ב:

באור הלכה

מן מתבאר בתשובת כתב-סופר: * שְׁהַי בְּהַדְלָקְתוּ יש מצוה. ע"ן במשנה ברורה שאפלו אין שם אדם, והוא מפגז-אברהם, ובאמת אף שכן מוכח בראשונה מברכות נ"ג דהיא דליבא חזנא הוא משום כבוד, ומבא גם לעיל סימן רצ"ח, ע"ן שם, מכל מקום אינו מוכח משם אלא דבכללה ה"ו ודליקין גר בבית-הכנסת משום כבוד, אבל ביום ושלם בשעת תפלה וגם בשעה שכתב הלכו כל הקהל לביתם לא מצינו שהוא כבוד להדליק, וצ"ע בבית-דלוס בפרושי דברי הרא"ש והרשב"א, ומבואר שאפלו ביום ובשעה שא"י מתפללים אפלו הכי להרא"ש איבא מצוה, אבל מכל מקום אפשר דמירי שיש אנשים על-כ"ל-פנים שם ואיבא כבוד בית-הכנסת, וכן משמע לכתארה מתשובת כבנו ישעיה, מוכב בשבלי' לקטו, דכבוד בית-המדרש הוא גם-כן משום כבוד הבריות, ע"ן שם, ותינו קשיש בני-אדם שם, ובאמת מבאר בעבודת-הקדש להרשב"א, שחוכף בעקר דין גר של בית-הכנסת ביום ואפלו בשעת תפלה, מל"ש שכן שלא בשעת תפלה וגם אין שום אדם שם, לא ידענא אם יש להקל, וצ"ע ע"ן. ודע עוד, דבבבאר היטב מצדד למצא זכות על מה שנהגו במנהג ההדליק גר על-ידי עופים בשבת אחר מנחה כשחל יום-טוב אחריו, וכבר צווח על זה פשה אחרונים, ובקצור הדבר אינו מוכן, לאיזה צורך נכנסו הנהגים בפרצה דחוקה להחמיר לדלק בשבת לצורך יום-טוב, שבימים-טוב מתר בעצמו להדליק? ואי משום שבבית-השמשות חזיה אור בבית-הכנסת כדי בעצמו ליום-טוב בשמחה, אם-כן הלא יותר טוב שיאמר לעצום להדליק בין השמשות דשרי על-כ"ל-פנים לקצת פוסקים במקום מצוה³⁵, כמבאר לעיל סימן רעו במשנה ברורה סעיף-קטן כד, ע"ן שם, אלא דבאמת דגם בזה קשה להקל, דמאי מצוה איבא הכא, ולענן עזילה יתבאר אם ירצה השם במקומו: * אין חותכין וכו'. ואם מתר לנתמן ביד ולעשותן לשימיה לא נתבאר באחרונים, ולכאוה מלשון 'חותכין' משמע דזקא בכלי, וכמו שכתב גם של שלמה בסוגיא זו ובאליה רבה סעיף י', אלא דמדאצטריך הש"ס לאשכוחי התרא שפוסקה על-ידי אור, משמע דבשאר גוני אסור, דדוקא התם דנראה דמכונן להדלקה כמו שפרש רש"י, מה שאין כן הכא הרי על-כ"ל-פנים עושה אותה לשימיה ונראה שמתקן מנא, ובקשית בהמרא 'מאי שגא בספין' וכו' ובפרושי רש"י שם, אלא שבמב"ם פרק ז' מפניש להרא"ש דדוקא בכלי,

באר היטב

ועושה לכבוד יר"ט לא מקרי גר בשלה, יש"ש סימן לה, עמ"א: (יג) שְׁעָה. משמע אפלו אין שם אדם בבכה"כ שרי מה"ט. ואם הוא סמוך לתשבה, אפלו בביתו שרי להדליק, דצריך הוא לו באתו שעה, יש"ש, ב"י, מ"א. [אמר הפגיה: תמיד הייתי משתומם מה שראיתי להדליק נרות בבכה"כ ע"י אינו-יהודי משבת ליום"ט בעוד היום גדול לאחר מנחה, דלקאוה הוא אסור גמור ומקובל למחות באינו-יהודי, כמו שהדין באינו-יהודי העושה מלאכה בשביל ישראל כמבאר בפוסקים, אבל חנוי ה' יתברך הלא למד הנה, דלפי מה שכתב הב"י בסימן רעו השעם דלא מהני קצין בנר משום דהגוף ישראל נהנה מפנה, א"כ קאן לא שיק זה דהא אין רואין לאורם אלא בלילה ותינו כמו שאר דברים כגון אינו-יהודי העושה מלבוש דמתר בקצין בסימן רכב, ואף לפי מה שכתבו דבבית ישראל: אכל מהני קצין, הוא הטעם משום חשד כמבאר שם, ובשל רבים ליבא חשדא, וזה ברור שם בפוסקים: ועוד פשה פוסקים, ה"ר"ו וישיבתו, ומתירין גם בנר קצין וכאי לטמך עליהם במקום מנהג ונכטה פוסקים ומתירין אפלו בחד שבות במקום מצוה, א"כ יש להם על מה שיסמכו, ומנהגן של ישראל תורה היא: ועל הנהג זה יש לסמוך ג"כ על מה שנהגין שביום-כפור מדליק הא"י נרות בבכה"כ קדם תפלת עזילה ומתפלליק לאורם, דלקאוה אין לנו ראייה להחמיר, אבל ע"פ דברים האלה יש סמך וסעד גמור להחמיר, כנלע"ד ללמוד זכות על מנהגן של ישראל: (ד) הפתילות. ג"ל דאפלו להעמיד נרות של שעה לצורך הלילה אסור, ע"ן סימן תקנ, מ"א: (טו) אילן. ולמשה מלששה פסחים מתר, ע"ן סימן שלו ס"ב:

משנה ברורה

כמו שצ"מ ר' פכ"ד ה' בארים: (לב) אחר מנחה. וכל-שכן קדם מנחה דמתר, שהוא גם-כן לכבוד התפלה: (לג) יש מצוה וכו'. ורצה לומר, אפלו אין צריך להאור, שעוד היום גדול, אפלו הכי איבא מצוה להדליק משום כבוד בית-הכנסת. (מג) ואם הוא כבר סמוך לתשבה, אפלו בביתו שרי להדליק, דתרי צריך הוא לו באותה שעה³¹: (לד) לאותה שעה. ומשמע אפלו אין שם אדם בבית-הכנסת שרי טעמא. וע"ן בבאור הלכה: (לה) ולתמן הפתילות וכו'³². ואפלו (מז) לעמוד נרות של שעה לצורך הלילה אסור, דגם טרחה בעלמא אסור משום הנהגה, (מה) ואפלו מיום טוב ראשון לשני: ו' (לו) גר וכו' מערבי-יום טוב. דביום-טוב פשיטא דאסור, (מו) דהנהגה בכלל שמוש הוא³⁴, אלא אפלו אם הניח מערבי-יום טוב על דעת שיהיה מנה שם ביום-טוב אסור, דבינן דביום-טוב מתר לטלטל הנה, חלשינן שכתבא לטל משם, וגם זהו בכלל שמוש דאסור חקמים³⁵, וככ"ל בסימן שלו סעיף א בהג"ה, (מז) וזהו מה שפ"ס המחבר שמה יבואו וכו', וכבר נאשה הדין הנה לעיל בסימן רעו סעיף ד: ז' (לז) עושה כלי. והוא הדין לפעמים ששעדין הוא רך, משימין קש או שאר דבר באויר מדפן לדפן כד' שלא יקלו הדפנות יחד, אסור הטל הקש בתוכו ביום-טוב מיהא טעמא; וכן שגני כלים שמה שמתרין יחד בתחלת עשימתן, כגון שני נרות או כוסות וכהאי גוונא, אין פותחין אותן לשנים, שהוא כמתקן פליטה³⁶, ואם יבקרו ממילא אחר-כך דרך צרא, מתר לפתחן [אחרונים]: ח (לח) אין חותכין. על-ידי ספין. ואם רוצה לנתמן ביד, ע"ן בבאור הלכה: (לט) הפתילה לשנים. דהוא בכלל תקון (מח) מנא, שמתקן ועושה מפתילה אחת (מט) שמים. והוא הדין אם היתה ארקה ביותר ואין נאה לו (נ) וחותר ממה ובד' מתר, וכפי הנראה הוציא את דבריו מהא דאמרין בש"ס 'מעכה ביד', ולא פרש כשאר מפרשים דקאי אמיתרא ראשונה דג' להחמיר אין אין ודליקין את הפתילה' אלא אשה דקליק שם יצאן חותכין, ועלה קאמר בש"ס דמעכה ביד, וכן מצאתי בפרושי המשנה שפרש כן, ע"ן שם: אלא דאפשר לומר

שער הציון

(מג) פוסקים: (מז) מגן-אברהם ושי"א: (מה) אחרונים: (מו) אליה רבה בסימן רעו לדעת רש"י ורב הפוסקים והוא העקר ואלה רבה בסימן רעו סעיף ד וכן מסקנה ש"א בסימן שלו: (מז) אליה רבה חזקת-משה, ודלא כמגן-אברהם: (מח) גמרא: (מט) ואפלו אינו צריך לפתילה השנית כן מוכח מגן-אברהם לעיל בפע"י קטן ח דקמחמיר שם בספין, והוא הדין הכא: (נ) הנה"י:

הַלְכוּת יוֹם טוֹב סִימָן תְּקִיד

ביאורים ומוספים

[שעה"צ ס"ק נב]

אָלֵא פֶל שְׂרָאִיָּה לְהַדְלִיקָה צֶל-יְדֵי עֲשֵׂתוֹ הוּא בְּלָל אֶסוּר³⁷.

37) ולהכניס ביום טוב פתילה לבית קיבול מחורר כדי ליצור פתיל צף, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ט סי' קבח אות א) שנראה שמותר, ואין בכך משום איסור מכה בפטיש, מפני שלא נעשתה בכך ככלי חדש וכפתילה שונה, ורק נעשתה פעולה כדי להציף את הפתילה על גבי השמן [אכן כתב, שהוא עצמו מכין את הפתילות לפני יום טוב], וכן דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ג הע' מט), הגר"ש אלישיב (הלכות חג בחג שבועות פ"ח הע' 31) והגר"נ קרליץ (חוט שני יום טוב פ"א ס"ק ב) שמותר.

[שעה"צ ס"ק נא]

גַּם-בֶּן אֶסוּר³⁸.

38) ולדחוס צמר גפן בתוך האוון בלא לעשותו כפתילה לפני הכנסתו, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ח הע' פד) שמותר, כיון שאינו עושה ממנו כלי.

[משנ"ב ס"ק מד]

דְּתַקִּין פְּלִאֲתֵי-יָד הוּא³⁹.

39) אמנם, לענין פתילה שנתנים בפי הטבעת והיא עשויה מנייר, כתב לעיל (סי' שכח ס"ק קנב) שלכוּךְ ולהקשות אותו בשבת אסור מן התורה משום מלאכת מכה בפטיש.

[משנ"ב ס"ק מז]

מְתָר לְהַסִּירוֹ⁴⁰.

40) ובטעם שאין ההסרה אסורה משום מוקצה, כתב החו"א (או"ח סי' מז ס"ק טו ו-כא) שדבר שאין לו חשיבות, כגון עפר, המעכב את שימוש ההיתר של דבר, הריהו מתבטל, ואין טלטולו נחשב כטלטול מוקצה [אלא כמעשה נקיון ותיקון הדבר לשימוש].

ודעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ג הע' מה) שלא נאמר היתר זה להסיר את האפר אלא בהסרת פחם מהנר, מפני שהיא נחשבת כצורך אוכל נפש ממש, אך לא הותר לטלטל מוקצה לצורך דברים שאינם אוכל נפש ממש וכל הטעם שהותר לעשותם הוא רק משום 'מתוך', כגון לנקות מקטרת מהאפר שבה.

[שעה"צ ס"ק נז]

לֹא גָדוּי בְּזוּהַ רִבְּנָן⁴¹.

41) ולגבי פסיק רישא דלא ניחא ליה באיסור דרבנן, כתב לעיל (סי' שטז ס"ק יח, וסי' שלז ס"ק ב), שמותר [לדעת הרמ"א] רק במקום שיש תרי דרבנן. אכן במקום מצוה, כתב במשנ"ב לקמן (סי' תרמו ס"ק ח) שמותר אף כשאין שני איסורי דרבנן אלא רק אחד, וכן במקום הצורך, כתב במשנ"ב לעיל (סי' שכא ס"ק נו) ובשעה"צ שם (ס"ק סח) בשם הבית מאיר שמותר [וראה שו"ת מנחת שלמה (ח"א סי' י עמ' פז) ושו"ת אגרות משה (או"ח ח"א סי' קלג)].

ובשעה"צ לעיל (ס"ק יח) מבואר שבעניננו יש להקל, כיון שמטרת הסרת הפחם היא כדי שתבער הפתילה יפה.

הֶלְבוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תְּקִיד תַּקְמוּ

ביאורים ומוספים

[משנב"ב ס"ק מח]

שְׁהַלְקָת נר בְּיוֹם טוֹב גִּסְרָן מְצָנָה הִיא כְּמוֹ בְּשֶׁבֶת⁴², וְאֵם תָּל בְּשֶׁבֶת, אוֹמֵר שֶׁל שֶׁבֶת וְשֶׁל יוֹם טוֹב⁴³.

42) אכן, לענין ברכת ההדלקה, שבשבת אין להקדימה להדלקה, כיון שמקבלת שבת בברכתה ונאסרת להדליק אחר כך אש, ואילו ביום טוב מותר להדליק אש נעל ידי העברתה ממקום אחר, כתב לעיל (סי' רסג ס"ק כז) שאף שלדעת המג"א אין מחלקים בין שבת ליום טוב משום לא פלוג; מימ לדעת הרבה אחרונים יש לברך ביום טוב לפני ההדלקה, כשם שמברכים על כל המצוות 'עובר לעשייתן' נראה שם (ס"ק כח). וכתב המטה אפרים (סי' תרכ"ג) ובאלף למטה (ס"ק ג) שאם האשה מדליקה נרות בליל יום טוב, ולא מבעוד יום, בודאי תברך לפני ההדלקה, כיון שאין לומר בזה 'לא פלוג' משום החשש שמא יעשו כן גם בשבת, שהרי ההבדל בין שבת ליום טוב ניכר בעצם הדבר שמדליקה בלילה כשכבר יום טוב ולא מבעוד יום.

אכן, להדליק את אור הרבה החשמל לאחר ברכת הדלקת הנר בערב יום טוב, אסור לה, כיון שקיבלה עליה יום טוב בברכה ניהולקת חשמל בכלל הולדת אש היא, ראה מה שכתבנו לעיל (סי' תקב ס"ק א). ולדעת החו"א אסורה היא אף משום בונה, ולפיכך, דעת הגרי"ש אלישיב (שבות יצחק דיני הדלקת נרות פ"ו אות ב) שתחילה תדליק האשה את החשמל, ולאחר מכן תברך ותכין בברכתה על החשמל ועל הנרות, ולאחר מכן תדליק את הנרות.

ושעת הדלקת נרות יום טוב, כתב בן הפרישה (סוף הקדמה לטור י"ד, בשם אמו) שיש להדליקם לכתחילה מבעוד יום, ולא להמתין עד הלילה, שכשם שבשבת מקיימים להכין הכל מבעוד יום כדי שיהיה מוכן בערב, כן יש לעשות ביום טוב, ועוד, שכיון שהבערה ביום טוב היא מלאכה, עדיף לעשותה בחול ולא ביום טוב עצמו, וכן כתב המטה אפרים (שם). וכן נהגו בבית החז"א (ארחות רבנו ח"ב עמ' ק), וכן כתבו בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' ט) בצד הגליון ובשו"ת אור לציון (ח"ג פ"ח תשובה א) שראוי לנהוג למעשה. וכן דעת הגרי"ש אלישיב (שבות יצחק שם אות א ס"ק ב) שצריך להדליק נרות יום טוב יחד עם אור החשמל מבעוד יום ולברך על שניהם, והוסיף (שם הע' י), שאפילו מי שנהגו להדליק בלילה יתעורר את מנהגו וידליק מבעוד יום, ואינו צריך התרת נדרים.

מאידך, במאירי (שבת כג, ב ד"ה כ"ב) מבואר שדרך העולם להדליק נרות יום טוב בלילה נראה חוט שני יום טוב פ"א ס"ק א שביאר את טעמו.

ולענין ברכת 'שהחיינו' בהדלקת נרות יום טוב, כתבו המטה אפרים (שם) המשנב"ב לעיל (סי' רסג ס"ק כג) שאין נשים צריכות לברך וכן מבואר באור זרוע (הלכות ערב שבת סוף ד"ה תנן ס"פ במה מדליקין) שאין מברכות, אלא שבמקום שנהגו לברך אין למחות במברכות. אכן, לענין הדלקת נרות בראש השנה, מבואר בדברי המטה אפרים (סי' תקצט ס"ט) והמשנב"ב לקמן (סי' תר"ס ד) שהמנהג לברך, שנתברך שם שביום טוב שני של ראש השנה, שספק אם נחשב הוא כיום אחר, תלכש האשה בגד חדש או תניח פרי חדש, ואז תוכל לברך שהחיינו. וכן כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' כ) כאות ט) שאף היעב"ץ שפקפק על מנהג הנשים לברך ביום טוב, כתב בסידורו דיני ראש השנה, שנהגו הנשים שמברכות 'שהחיינו' בשעת הדלקת נרות.

הגרי"ז מברסלב הורה (מועדים וזמנים ח"ז סי' ק"ו, הגדה של פסח מבית לוי ח"א עמ' פט), שלא יברכו הנשים שהחיינו, כיון שברכה זו נתקנה לכתחילה לאומרה על היין, ובפרט אם מדליקה נרות מבעוד יום אין לה לברך, כיון שברכה זו לא תפטור את מצוות היום, שהרי אין לקיימן בזמן תוספת יום טוב אלא ביום טוב עצמו. מאידך, בשו"ת פרי יצחק (ח"ב סי' ט ד"ה אולם בניין ד"ה על כל פנים מכל) ובערוך השלחן (סי"ז) מבואר שהמנהג הוא שנשים מברכות שהחיינו בהדלקת הנרות, וכן כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' קא אות א) שהיה

המנהג במשך כמה מאות שנים, ושכן מנהגו היום. וכן הורה הגרי"ז קניבסקי (ארחות רבנו ח"ב עמ' ק) לנשים במשפחתו לברך, ורק כשהדליק בעצמו לאחר שהתאלמן לא בירך, כיון שהתעתד לברך שהחיינו בקידוש, וכפי שחילק המטה אפרים (שם) בין איש לאשה [כתב לגבי איש, שיקדש מיד לאחר ההדלקה]. ובטעם הדבר שאין זו ברכה לבטלה, כתב בשו"ת שאילת יעבי"ץ (ח"א סי' קז) שלא גרע הדבר ממי שמברך ברכת הזמן מיד בבניסת החג שלא על הכוס.

ולענין נשים שבירכו שהחיינו, האם יתכן שיהיו שם על ברכת שהחיינו שבקידוש, כתב בשו"ת הר צבי (א"ח ח"א סי' קנד) שלא יענו, משום שכבר יצאו ידי ברכה זו, וענייתן קודם שתיית הכוס בלא צורך נחשבת כהפסק. מאידך, בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' כא אות ט), ושם סי' קא אות א) כתב שעליהן לענות, ואין זה הפסק בקידוש, כיון שלמקדש ברכה זו היא חלק מהקידוש, ועל השומע לשמרו ולענות אמן על כל הברכות שבסדר הקידוש, ובפרט שברכה זו שייכת גם אליה, אלא רק שכבר בירכה אותה. וכן כתבו הגרי"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' נח אות ב) ובשו"ת אור לציון (ח"ג פ"ח תשובה ב) שמותר להן לענות מטעם זה.

מאידך, בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' טט) חילק דבר, שבפסח וסוכות שצריך לברך שהחיינו גם על מצות הלילה [מצה וסוכה]. ויכולת הן לענות אמן על ברכת שהחיינו שבקידוש, כיון שבשעת הדלקת אינן מברכות שהחיינו אלא על היום טוב, ואילו בשעת הקידוש יוצאות הן בברכת שהחיינו על המצוות המיוחדות ללילה, אך בשבועות שבו אין מצוות מיוחדות ללילה, וברכת שהחיינו שבקידוש אינה נאמרת אלא על היום טוב, אין לנשים לענות אמן. והוסיף (בצד הגליון שם), שיש ליישב בכך מה שנהגו הנשים בליל הסדר לברך שהחיינו בקידוש שעושות לעצמן, למרות שכבר בירכו שהחיינו בהדלקת הנרות נאך מעיקר הדין אין לעשות כן, וכן מבואר בכף החיים (סי' ק"ב). כיון שהברכה שבהדלקת הנרות לא נאמרה על מצות מצה, אלא רק על קבלת היום טוב.

ולענין קבלת אשה יום טוב על ידי הדלקת הנר ונכשםברכת שהחיינו בהדלקה, ראה מה שכתבנו להלן, הסתפק הביה"ל לקמן (סי' תקכו ס"א ד"ה ספק) אם מקבלת בהדלקה או שכיון שכל אשה מדליקה בזמן יום טוב, לא נהגו שיקבלו הנשים את היום טוב על ידי ההדלקה, והוסיף, שגם אם מקבלת יום טוב בהדלקה, מימ' יתכן שאין קבלה זו נחשבת כקבלת ציבור אלא כקבלת יחיד, ויהיה מותר לה לעשות את הדברים שמותר לעשות בבין השמשות.

ולענין אשה שעושה תנאי שאינה מקבלת יום טוב בהדלקה, כתב בשו"ת פרי יצחק (שם) שאם בירכה שהחיינו שוב נחשב הדבר כאילו קבלה שבת בתפילה, הנחשבת כקבלה גמורה מחמת הזכרת קדושת היום, ואינה יכולה להתנות על זה. וכן מבואר בשו"ת אור לציון (שם) שברכת שהחיינו נחשבת כקבלת קדושת היום, ואסרת במלאכה. וראה בכף החיים (סי' ק"ב). ואשה ששכחה להדליק נר של יום טוב, דעת הגרי"ש אלישיב הגרי"ש וואזנר (לקט הלי' יום טוב פ"ב הע' י) שלא קנסה חכמים שתצטרך להדליק נר נוסף כל ימיה, כבשבת וכו' שלא קנסו אלא במקום ששכחו שתשכח, ואילו ביום טוב אין מצוי הדבר, מפני שיכולה להדליק עד סוף הסעודה.

ולענין לקיחת אש מנרות יום טוב כדי להדליק אש לבישול, דעת הגרי"ז אויערבך (שש"כ פמ"ד הע' לה) הגרי"ש אלישיב (שבות יצחק דיני נר שבת פ"ו הע' כט) שמותר, כיון שנרות אלו ניתנו לכל צרכי יום טוב, וכן צידד הגרי"ז קרליץ (חוט שני יום טוב פ"א ס"ק א).

43) ואם שכחה להזכיר את היום טוב והזכירה רק שבת, ולא נזכרה עד לאחר זמן, הסתפק בשו"ת התעוררות תשובה (ח"א סי' קכב) שמא יצאה ידי חובת הדלקת נר יום טוב, כיון שיום טוב בכלל שבת הוא, אך אם

הַלְבוּת יוֹם טוֹב סִימָן תְּקִיר תַּקְטוּ

י' א' הַמְדִּילֵק נֵר שֶׁל יוֹם-טוֹב, (מח) צָרִיף לְבָרֵךְ 'אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ הַהֲדִילֵק נֵר שֶׁל יוֹם טוֹב':

תַּקְטוּ דֵּין דְּבָרִים הַבָּאִים בְּיוֹם-טוֹב מַחוּץ לְתַחֲנוּם, וְבו ט' סְעִיפִים:

א * נִכְרֵי שְׁהִיָּא (א) * דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם-טוֹב,

ש הַנְּהוּת אֲשֶׁר־י
בְּקִרְקָד דְּרִבְעָה
וְהַסְּרִדִּי בְּקִרְקָד
דְּשַׁבַּת
הַיְדוּשְׁמִי
פּוֹסְקִים
א מִקְרָא דְרַב פִּסְא בִּצְהָ כִּיד

בְּאוֹר הַלְבָּה

בְּכַלל 'טוֹיָה', דְּטוֹיָה בִּיד גַּם-כֵּן תִּיב, וְאֶפְלוּ פְחוּת מִפְּשֵׁעוֹ הֵלֵא הוּא אֲסוּר מִן הַתּוֹרָה, וְכֵן מִיַּחַד מִלְשׁוֹן הַשְּׁלַח־עֲרִיף שֶׁתִּבַּח 'אֲכַל מִמֶּנּוּ עֲבָדָה בְּיַדוֹ כִּדִּי לְהַקְשׁוֹתָהּ', מוֹכַח דְּלִגְלָלָה לְכַתְּחֵלָה אֶפְלוּ בִּיד אֲסוּר. וְעַיִן בְּאַלְפֵי הַמַּה:

* נִכְרֵי שְׁהִיָּא וְכו'. עַיִן בְּשִׁעְרֵי-חֲשׂוּבָה בְּנִכְרֵי שְׁהִיָּא דְגַיִם וְכו' וְגַם שֶׁתִּבַּח בְּשֵׁם הַרְהַרְמַקְלָה, וְאִין הַסְּפָר הַזֶּה תַּחַת יְדֵי לְעַיִן בּוּ. וְלִכְאוּרָה צָרִיף

עַיִן, דְּהֵלֵא הִיבְיָא הַפְּגָר אֲבָרְהֵם בְּשֵׁם הַרְיָן דְגַם גַּבִּי מְכִינָה אֲמִירָנָה דְּנֹדְאִי תַּלְשֵׁן הַיּוֹם וְלִיבְאִי כְּפִין סִפְקֵי-סִפְקָא, וְאִם מִרְיָ בְּעִיר שֶׁרַבָּה עֲפִירִים, בְּלֵא וְכִי אֲמִירָנָה דְּבִשְׂבִיל עֲפִירִים לֵקֵט? וְאֲפֹשֶׁר מִשּׁוּם דְּהִיבְאִי לְיִשְׂרָאֵל חֲמִירָא, וְעַיִן לְקִשְׁנָה בְּסִפְרֵי ו', וְצָרִיף עַיִן בְּגוֹף הַסִּפְרָא: * דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל. עַיִן מִשְׁנֵה בְּרוּרָה מִה

שֶׁתִּבַּח דְּהוּא הַרְיָן לְמַכְר וְכו', כֵּן מוֹכַח מִסּוּגָא גַבִּי לְיִסְתָּא: 'כִּדִּין דְּקַחְתּוּ דְּקַמְפִּישֵׁי יְמִיתֵי אֲסִרְקִיָּהוּ, וְשֵׁם בְּמִכְיָה הוּא, אֶלְמָא לֹא אֲמִירָנָה כִּדִּין דְּאֲדַעְתָּה דְּנִפְשָׁה בְּשִׁבִיל הַרְמִים, כִּדִּין דְּעַל-כַּל-פְּנִינֵי הַבְּחִירוֹ כִּדִּי שִׂיאֲכֵלוּ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם

טוֹב, וְשֵׁם מְנִירֵי רַק לְעַיִן חוּץ לְתַחֲנוּם, וְכַל-שֶׁכֵּן בְּעוֹשֵׂה מְלָאכָה גְמוּרָה בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְכֵן מְבָרַךְ בְּכִי-יִסְפָּק סִימָן חֲקוּי בְּשֵׁם הַהַבֵּי"ג וְרַח"שׁ דְּדוֹרוֹן לֹא

דְּנָקָא, דְּהוּא הַרְיָן בְּעוֹשֵׂה כִּדִּי לְמַכְר, עַיִן שֵׁם לְעַיִן קַמְתָּ, וְכֵן מְבָרַךְ בְּרִין שֵׁם, וּמִשְׁנֵה מִפְּרֻשָׁתָּהּ הִיא בְּמִכְשִׁירֵי וְהוּבָא בְּרִין בְּשַׁבַּת פְּרָק כג, דְּיִדְכָּה הַנְּמַכְר בְּעִיר שֶׁרַבָּה יִשְׂרָאֵל אֲסוּר לְקַח בְּעִיר עַד כִּדִּי שִׁיעֲשׂוּ, וְכֵן נִתְבָּרַר סִפְרֵי ז' פָּאן, וְכֵן

מִתְבָּרַר שֶׁלְשׁוֹן עֲרִיף וְאֲחֻרָיִים סִימָן חֲקוּי לְעַיִן קַמְתָּ. וְכַל זֶה לְאִפְּרִיק מִדְּעַת הַחֲמִירָא אֲדָם שֶׁפִּקֵּל בְּמִכְיָה מְסַבְרָא דְּאֲדַעְתָּה דְּנִפְשָׁה עֲשֵׂה, וְהוּצִיא זֶה מִפְּגָר אֲבָרְהֵם סְעִיר־קָשָׁן ג' מִדִּין קְצִיעָה, וְאִי אֲפֹשֶׁר לֹמַר כֵּן כְּפִיל, כִּדִּין שֶׁעוֹשֵׂה

בְּשִׁבִיל שִׁינְהָה יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם-טוֹב אֲסוּר; וְהָא דְּמְבָרַךְ סִימָן רַבֵּן דְּאִם עוֹשֵׂה מְנַעֲלִים עַל מִפְּגָר מִתְרַל קְלוּתָּהּ מִשּׁוּם בְּשַׁבַּת, בְּעַל-כִּרְתּוּף צָרִיף לֹמַר כֵּן מִשְׁכַּחְתּוּ שֵׁם בְּשֵׁם הַאֲחֻרָיִים דְּהִינּוּ בְּעִיר שֶׁרַבָּה עֲפִירִים דְּנָקָא, דְּאִינוּ עוֹשֵׂה

בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל: וְהַחֲמִירָא אֲדָם סִימָן חֲקוּי מִגְּוֹן אֲבָרְהֵם שֶׁתִּבַּח דְּמִשְׁמַע דְּנָקָא דּוֹרוֹן, אֲכַל אִם אִינוּ עוֹשֵׂה בְּחֻמֵּי רַק יִשְׂרָאֵל קְצִיעַ לֹא מִעוּת וְכו', דְּיַקֵּן מִזֶּה

דְּמִיָּה אוֹ עוֹשֵׂה בְּשִׁבִיל הַשְּׁלִים פְּעֻלָּתוֹ שֶׁקְצִיעַ עִם יִשְׂרָאֵל, אֲכַל בְּעַל-כִּרְתּוּף צָרִיף לְחַלֵּק דְּהַסְּפָר אֲבָרְהֵם דְּנָקָא בְּקַצֵּץ מְקַל, וְהוּא דְּבַקְצֵץ אִין נִפְקַדְתָּ מִנֵּה כָּלל עֲפִירִים מִתִּי גִיעֵי לִיד יִשְׂרָאֵל, דְּכַל אִפֵּן דְּמִי קְצִיעוֹתוֹ, אֲכַל בְּמִכְיָה, וְהִי דְּעָקָר פְּנִיַת הַעֲפִירִים לְמַכְר סוּחֻרְתוֹ, אֲכַל בְּשִׁבִיל זֶה הֵלֵא רוּצָה שֶׁאִיעֵי לִיד

יִשְׂרָאֵל בְּהִקְדָּם, שִׁיחַף שִׁיחֻב לֹא דְמִים, וְאִם-כֵּן פְּנִינָתוֹ שֶׁאִיעֵי לְיִשְׂרָאֵל עֲקִשׁוֹ שְׁהוּא יוֹם-טוֹב, וְדוּמְיָא לְכַל מְלָאכָה שֶׁעוֹשֵׂה עֲפִירִים בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל דְּאֲסוּר אִף

שְׁנוּטֵל דְּמִים. אַחֲרֵי-כֵן מְצִיחֵי פְּתַח־חֲשׂוּבָה בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מְהֵרִים שֶׁגַם הוּא מְסַבֵּי לְאֲסוּר, וְדִלָּא מְהֵרֵי-אֲדָם. אֲכַן בְּעִיר הַרְיָן, אִף בְּקַצֵּץ גּוּפָא שֶׁשְׂבָרָה מִגְּוֹן

אֲבָרְהֵם לְחִיתֵי, מוֹכַח מֵאוּר וְרִיעַ לְהַסְּפָר, וּמְדַבֵּר זֶה גּוּפָא שְׁהִיָּא מִגְּוֹן אֲבָרְהֵם סִיעֲפָה לְדַבְרֵי, וְהוּא מִמְסַרְדִּי וְנִבְאִין דְּמוֹקְמֵי הַהוּא עֲבָדָה דְּלִיסְתָּא דְּמִירֵי בְּקַצֵּעָה שֶׁקְצִיעוֹ חֲתוּנִים יִשְׂרָאֵל עִם הַעֲפִירִים שֶׁיְבִיאוּ קִדְּם יוֹם-טוֹב כִּדִּי שֶׁלֹּא

הִיָּה בְּהָא לְמַט דְּמִשְׁאֵי-יִסְתָּן בְּיוֹם-טוֹב, וְדִק מִגְּוֹן אֲבָרְהֵם, דְּאִם-כֵּן מִה זֶה דְּקַמְרַם תְּשׁוּ"ס: כִּל-שֶׁכֵּן תִּבָּא דְּאֲדַעְתָּה עֲפִירִים, כִּדִּין שֶׁקְצִיעוֹ עִם יִשְׂרָאֵל, הֵלֵא

אֲדַעְתָּה דְּיִשְׂרָאֵל הִיָּא, וּפְרַשׁ דְּהַפְּנִיָּה אֲדַעְתָּה דְּנִפְשִׁיהוּ שֶׁהֵם עֲפִירִים וּמִשּׁוּם דְּהוּא עַל-יְדֵי קְצִיעוֹתוֹ, וְנִדְמַס בְּפִרְשׁוֹ בְּהָא, עַיִן שֵׁם בְּמִצְוֹת-הַשְּׁקִיל: אֲכַל עֲקִשׁוֹ שֶׁזְּכִירוֹ לְאוּרוֹ שֶׁל אוֹר וְרִיעַ הַגְּדוּל, שֶׁמִּפְּנֵי מִקּוּד דְּבִירֵי הַסְּרִדִּי, מְבָרַךְ שֵׁם פִּי, דְּכִשֵׁם שֶׁקְצִיעוֹ עִם חֲתוּנֵים יִשְׂרָאֵל כֵּן קְצִיעוֹ גַם עִם חֲתוּנֵים עֲפִירִים, וְהוּוּ

דְּקַמְרַם אֲדַעְתָּה דְּעֲפִירִים, כִּדִּין דְּאֲחֻרֵי לְתַבְּיָא עַד יוֹם-טוֹב, בְּנֹדְאִי לֹא אֲדַעְתָּה דְּחֲתוּנֵים יִשְׂרָאֵל הִיָּא, שֶׁלֹּא יִקְחוּ מִקֵּם בְּיוֹם-טוֹב, וְרַק אֲדַעְתָּה דְּחֲתוּנֵים עֲפִירִים, וְאִם-כֵּן מְבָרַךְ לְהַסְּפָר, דְּאִלוֹ לֹא קְצִיעוֹ עִם חֲתוּנֵים עֲפִירִים

אוּתָּן הַנּוֹחֲגִין לְהַחֲמִיר לְעַיִן מִחֲבַר פְּדַעַה מִשְׁנֵיהּ, לְעַיִן תַּחוּמִין נְהַגִּינָן לְהַקֵּל פְּדַעַה רֵאשׁוּנָה דְּרִי לְהַמְתִּין כִּדִּי שֶׁעֲשׂוֹ לְעִרְב יוֹם-טוֹב רֵאשׁוֹן בְּלַכְדָּן. עוֹד יֵשׁ גְּלָא לְעַיִן תַּחוּמִין, וְהִבָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל זֶה, מִתְרַל לְיִשְׂרָאֵל אַחַר לְאֲכַל אוּתָּהּ הַדְּבַר אֶפְלוּ בּוֹ-בִיּוֹם וְנִמְכַּל מְקוֹם אִין לְטַלְטֵל חוּץ לְאֲרַבְעַת אַמּוֹת מִמְקוֹם שְׁהִיָּתִים הַנְּכָרִי אֵת הַדְּבַר, לְכַד אִם הִיָּתִים בְּכִיתָ אוֹ בְּעִיר אֲחֻרָיִים לְתַחֲנוּתָהּ בְּעוֹרִיכִין, דְּחִשְׁבִי פְּלֵה כְּאֲרַבְעַת

אַמּוֹת. וְעַתָּה נְבּוּא לְכָאֵר אֵת הַסִּימָן הַזֶּה בְּעוֹרֹת הַשֵּׁם וְתַבְּרִין:

א (א) דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְהוּא הַרְיָן בְּהִיָּא לְמַכְר בְּעִיר שֶׁרִב יִשְׂרָאֵל דְרִים בֵּהָא, דְּמִן הַסְּתָם לְמַכְר לְיִשְׂרָאֵל הִיָּא, וְכֵן בְּקַצֵּץ לְהַעֲפִירִים מִעוּת לְהִיָּא לֹא פְרוּת אוֹ דְגַיִם מְעַרְבֵי-יוֹם-טוֹב וְהִיָּבְיָן בְּיוֹם-טוֹב, בְּכָלֵהוּ אֲסוּר, וְלֹא אֲמִירָנָה בְּעֲפִירִים אֲדַעְתָּה דְּנִפְשָׁה עֲבִיד כִּדִּי לְהִירִיתֵי אוֹ

מִשְׁנֵה בְּרוּרָה

שְׁאִינוּ מְכַבְּהוּ בְּיָדִים, וְאִין צָרִיף לֹמַר שֶׁמִּתְרַל לְהַטוֹת בְּאֲצָבָה אֵת רֵאשׁ הַפְּתִילָה כִּדִּי שֶׁתְּדַלֵּק יָפֵה: י' א' (מח) צָרִיף לְבָרֵךְ 'אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ וְכו'. שֶׁהֲדַלְקָה נֵר בְּיוֹם-טוֹב גַּם-כֵּן מִצְוָה הִיא כְּמוֹ בְּשַׁבַּת⁴². וְאִם חָל בְּשַׁבַּת, אוֹמַר 'שֶׁל שַׁבַּת וְשֶׁל יוֹם טוֹב'⁴³. וְגַם בְּיוֹם-טוֹב שְׁנֵי שֶׁל גְּלוּיָת צָרִיף לְבָרֵךְ:

הִיָּה קִדְּם שֶׁנִּפְגַּס בְּבֵאוֹר זֶה הַסִּימָן, אֲעִתִּיק לְשׁוֹן הַגְּמָרָא וְבֵאוֹרוֹ בְּרִיף קְצִיעָה. אִיתָא [בִּצְהָ כִּד עֲמוּד ב]: אִמַר רַב פִּסְא, הִלְכְתָּא, נִכְרֵי שְׁהִיָּא דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם-טוֹב, אִם יֵשׁ מֵאוּתוֹ

הַמִּין בְּמַחְבַר, אֲסוּר, וְלַעֲרֹב נִמִּי אֲסוּרִין בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ. וּפְרַשׁ ר"ש", דְּהִיא 'אֲסוּרִין' הִינוּ מִשּׁוּם מְקַצָּה, מְדֵלָא לְקִשְׁוֹ מֵאֲתַמּוּל אֲקַצִּיעוּהוּ מִדְּעַתָּה, וְאֶפְלוּ לְרַבִּי שֶׁמְעוֹן דְּלִית לֵהּ מְקַצָּה בְּעַלְמָא, מוֹדָה בְּהָא, עַיִן שֵׁם. וְיֵמַי דְּקַמְרַם וְלַעֲרֹב אֲסוּרִין בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ, פְּרַשׁ ר"ש",

כִּדִּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִמְלַאכַת יוֹם-טוֹב, וְיֵמַי דְּקַמְרַם בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ אֲסוּרִים, וּמִשְׁמַע דְּלֹא-תַחֲרִיף מִתְרַיִם, הִינוּ אֶפְלוּ לַעֲרֹב רֵאשׁוֹן נִמִּי, אִף-עַל-גַּב דְּלִיל יוֹם-טוֹב שְׁנֵי הוּא, מִמְתִּין רַק בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ וּמְתִיר

אַחֲרֵי-כֵן מִמְהַר-נִפְשָׁף: אִם הִלְלָה חָל, חֲרִי הַמְתִּין בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ, וְאִם קִדְּשׁ הוּא, נִמְצָא שֶׁנְּלִקְטוּ בְּחַל. וְלוֹו הַשִּׁיטָה הַסִּפְרִימוֹ רַב רֵאשׁוּנִים. וְיֵשׁ מִן הַרֵאשׁוּנִים שֶׁפְּרָשׁוּ, מְדַקְמָר כִּדִּי שִׁיעֲשׂוּ,

מִשְׁמַע דְּבַעֲרֵין זְמַן הַרְאוּי לַעֲשִׂיהָ, דְּהִינוּ לַעֲרֹב יוֹם-טוֹב שְׁנֵי כִּדִּי שִׁיעֲשׂוּ, דְּאִזּוּ הוּא זְמַן חָל וְרֵאשׁוּ לַעֲשִׂיהָ, וְטַעֲמָם, דְּלִפְיֵךְ הַחֲמִירוֹ תַּחֲמִים לְאֲכֹר כֵּל הַיּוֹם שְׁנֵי וְגַם אַחֲרֵי-כֵן בְּכִדִי עֲשִׂיהָ, דְּאִי אֲמַרְתָּ

דְּמִתְרַיִן בְּמִצְוֵי יוֹם-טוֹב רֵאשׁוֹן, חֲתִישִׁין שְׁמָא יִאֲמַר לְנִכְרֵי בְּיוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן לָךְ וְיִלְקֵט לִי כִּדִּי שִׁיחֵל לְאֲכַל מִקֵּן בְּשִׁנִּי. וְיֵשׁ עוֹד נִפְקַדְתָּ מִנֵּה בֵּין אֵלוֹ הַשִּׁיטוֹת, דְּלְרִשִׁי וְסִיעֲתָא שְׁלוֹ דְּפִרְשׁוֹ דְּהַטַּעַם

שֶׁהַחֲמִירוֹ בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ כִּדִּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִמְלַאכַת יוֹם-טוֹב, שֶׁיֵּף דִּין זֶה בֵּין לְמִי שֶׁהוּבָא בְּשִׁבִילוֹ וּבֵין לְאֲחֵרִים, אֲכַל לְדַעַה הַאֲתַרְוּנָה, דְּהַטַּעַם שֶׁהַחֲמִירוֹ כִּדִּי שִׁיעֲשׂוּ הוּא כִּדִּי שֶׁלֹּא יְבּוּא לֹמַר לְכַתְּחֵלָה לְעַפִּירִים לָךְ וְיִלְקֵט לִי, יֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים דְּסִבְרָא

לְהוּ דְּזֶה הַטַּעַם אִינוּ שֶׁיֵּף רַק לְעַיִן לְאֲסוּר בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ לְמִי שֶׁהוּבָא בְּשִׁבִילוֹ אֲכַל לֹא לְאֲחֵרִים, דְּבּוּדְאִי לֹא יִאֲמַר לְעַפִּירִים לָךְ וְיִלְקֵט לִי כִּדִּי לְהַנּוֹת לְאֲחֵרִים, דְּאִין אֲדָם חוּטוֹ לֹא לוֹ, וּמִמְלִיא לְשִׁיחֵי זֶה יֵשׁ גְּלָא לְעַיִן אֲחֵרִים, דְּאִינוּ אֲסוּר לְאֲחֵרִים רַק יוֹם

הַרֵאשׁוֹן בְּלַכְדָּן מִשּׁוּם מְקַצָּה⁴² וְלֹא-תַחֲרִיף מִתְרַיִם דְּגַם לְשִׁיטָּה לְהַמְתִּין אֶפְלוּ כִּדִּי שִׁיעֲשׂוּ, וְיֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוּבְרִין דְּגַם לְשִׁיטָּה זֶה, הַאֲסוּר דְּכִדִּי שִׁיעֲשׂוּ כּוֹלֵל בֵּין לֹו בֵּין לְאֲחֵרִים⁴³. עוֹד אִיתָּא שֵׁם

בְּגְמָרָא: אִם אִין מֵאוּתוֹ הַמִּין בְּמַחְבַר, תוֹף תַּחֲנוּם מִתְרַיִם, חוּץ לְתַחֲנוּם אֲסוּר; וְהִיא 'אֲסוּר' הַסִּפְרִימוֹ הַפּוֹסְקִים דְּהוּא רַק לְאֲכַל לְהַנּוֹת מִזֶּה, אֲכַל בְּטַלְטוּל מִתְרַיִם⁴⁴. וְנִהְיֶה מְדֵלָא הַזְּכִיר הַגְּמָרָא

דְּצָרִיף לְהַמְתִּין אַחֲרֵי-כֵן בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ, שֶׁמַּע מִנֵּה דְּבַתְחוּמִין הַקְּלוּ דְּאִין צָרִיף לְהַמְתִּין לַעֲרֹב בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ, אֲכַל רַב הַרֵאשׁוּנִים הַסִּפְרִימוֹ דְּגַם בְּהָא צָרִיף לַעֲרֹב בְּכִדִי שִׁיעֲשׂוּ, אִף בְּהָא אֶפְלוּ

אוּתָּן הַנּוֹחֲגִין לְהַחֲמִיר לְעַיִן מִחֲבַר פְּדַעַה מִשְׁנֵיהּ, לְעַיִן תַּחוּמִין נְהַגִּינָן לְהַקֵּל פְּדַעַה רֵאשׁוּנָה דְּרִי לְהַמְתִּין כִּדִּי שֶׁעֲשׂוֹ לְעִרְב יוֹם-טוֹב רֵאשׁוֹן בְּלַכְדָּן. עוֹד יֵשׁ גְּלָא לְעַיִן תַּחוּמִין, וְהִבָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל זֶה, מִתְרַל לְיִשְׂרָאֵל אַחַר לְאֲכַל אוּתָּהּ הַדְּבַר אֶפְלוּ בּוֹ-בִיּוֹם וְנִמְכַּל מְקוֹם אִין לְטַלְטֵל חוּץ לְאֲרַבְעַת אַמּוֹת מִמְקוֹם שְׁהִיָּתִים הַנְּכָרִי אֵת הַדְּבַר, לְכַד אִם הִיָּתִים בְּכִיתָ אוֹ בְּעִיר אֲחֻרָיִים לְתַחֲנוּתָהּ בְּעוֹרִיכִין, דְּחִשְׁבִי פְּלֵה כְּאֲרַבְעַת

אַמּוֹת. וְעַתָּה נְבּוּא לְכָאֵר אֵת הַסִּימָן הַזֶּה בְּעוֹרֹת הַשֵּׁם וְתַבְּרִין:

א (א) דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וְהוּא הַרְיָן בְּהִיָּא לְמַכְר בְּעִיר שֶׁרִב יִשְׂרָאֵל דְרִים בֵּהָא, דְּמִן הַסְּתָם לְמַכְר לְיִשְׂרָאֵל הִיָּא, וְכֵן בְּקַצֵּץ לְהַעֲפִירִים מִעוּת לְהִיָּא לֹא פְרוּת אוֹ דְגַיִם מְעַרְבֵי-יוֹם-טוֹב וְהִיָּבְיָן בְּיוֹם-טוֹב, בְּכָלֵהוּ אֲסוּר, וְלֹא אֲמִירָנָה בְּעֲפִירִים אֲדַעְתָּה דְּנִפְשָׁה עֲבִיד כִּדִּי ל